

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาของการวิจัยและความเป็นมา

"ในเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 ถ้าท่านเป็นทหาร ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ยิงนิสิตนักศึกษาทุกคนที่ต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้น ท่านจะยิงหรือไม่"

คำถามนี้ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสงสัยเกี่ยวกับการตัดสินใจของคนไทยทั้งหลายว่า ถ้าทุกคนปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาโดยปราศจากข้อโต้แย้งใดๆทั้งสิ้นแล้ว อะไรจะเกิดขึ้นในสังคมชีวิตของผู้อื่นไร้ค่าหรือไฉน ชาติที่ว่ารักสงบ มีศาสนาประจำชาติที่เน้นความเมตตากรุณา แต่มีโนธรรมไปอยู่เสียที่ไหน หรือว่าการปฏิบัติตามคำสั่งผู้ที่มีอำนาจกว่าหรือผู้บังคับบัญชานั้นอยู่เหนือสิ่งอื่นใด ความสงสัยนี้คล้ายคลึงกับความสงสัยของสแตนเลย์ มิลแกรม (Stanley Milgram) นักจิตวิทยาสังคมชาวอเมริกันเมื่อสิบกว่าปีมาแล้ว

ครั้งที่ ฟิลิป เมย์เออร์¹ (Philip Meyer) กล่าวถึงมิลแกรมไว้ว่า มิลแกรมมีความวิตกกังวลเนื่องมาจากเหตุการณ์ในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองเมื่อฮิตเลอร์ (Hitler) ได้สั่งให้ทหารนาซีฆ่าศัตรูซึ่งเป็นคนแปลกหน้าหรือฝ่ายตรงข้าม แล้วทหารเหล่านั้นก็ทำตามคำสั่งโดยมิได้ท้วงติงแต่อย่างใด จึงเกิดคำถามขึ้นว่า "ถ้าฮิตเลอร์ขอให้ท่านฆาตกรรมแปลกหน้าด้วยกระแสไฟฟ้า ท่านจะทำหรือไม่" มิลแกรมมีความเห็นว่า คนอเมริกันมีความเชื่อซึ่งแตกต่างจากคนเยอรมัน เพราะสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศประชาธิปไตย มีสิทธิเสรีภาพเต็มที่ในการประพฤติปฏิบัติ ตลอดจนมีโนธรรมสูงพอที่น้ำจะไม่ทำร้ายผู้อื่นโดยเพราะคนแปลกหน้า ให้ได้รับความเจ็บปวดหรือเป็น

¹ Philip Meyer, "If Hitler Asked You to Electrocute a Stranger, Would You?"

Esquire Magazine, (Chicago Ill. : Esquire Inc., February, 1970), pp.202-208.

อันตรายอย่าง แนนอน จากความกึกก้องใจเอง มิดแกรมจึงได้ทำการวิจัยขึ้น ในปี ค.ศ. 1963 ให้ชื่อว่า การศึกษาพฤติกรรมความเชื่อฟัง² เขาทำการทดลองครั้งแรกที่ห้องปฏิบัติการของ มหาวิทยาลัยเยล (Yale University) ในเมืองนิว เฮเวน (New Haven) สหรัฐอเมริกา

การทดลองประกอบด้วย ผู้ดำเนินการทดลอง (Experimenter) เป็นชายวัยกลางคนชาวอเมริกันชื่อ นาย แจ็ค วิลเลียม (Mr. Jack William) อายุ 31 ปี อาชีพเป็นครูสอนวิชาชีววิทยาในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีบุคลิกภาพเข้มงวด สีหน้าสงบเฉย ไม่ยินดียินร้ายกับผู้ใดทั้งสิ้น ส่วนสื่อปฏิบัติการห้องทดลองสี่เทาและผู้รับการทดลอง 2 คน คนหนึ่งเป็นหน้าม้า (แสดงเป็นนักเรียนที่ถูกช็อกด้วยไฟฟ้า) เป็นชายเชื้อสายไอริช อายุ 47 ปี ชื่อ นาย วอลเลซ (Mr. Wallace) อาชีพเป็นสมุหบัญชี มีบุคลิกภาพสุภาพอ่อนโยน อีกคนหนึ่งเป็นผู้รับการทดลอง (Naive Subject) ที่ มิดแกรมต้องการศึกษา โดยถือว่าเป็นตัวแทนของชาวอเมริกันกลุ่มหนึ่งเป็นเพศชาย โดบให้แสดงเป็นครู ผู้รับการทดลองได้จากการรับสมัครทางหนังสือพิมพ์ มีทั้งหมด 40 คน อายุตั้งแต่ 20 ถึง 50 ปี มีอาชีพต่างๆกัน ได้แก่ กรรมกร เสมียน ครู นักธุรกิจ และวิศวกร การศึกษามีตั้งแต่ยังไม่จบการศึกษาระดับต้นจนถึงปริญญาเอก แต่ละคนได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินจำนวน 4,50 เหรียญอเมริกัน

สภาพการทดลองแบ่งเป็น 2 ห้อง ระหว่างห้องทั้งสองมีผนังทึบกันมองไม่เห็นซึ่งกันและกัน ห้องหนึ่งเป็นห้องสำหรับผู้ดำเนินการทดลองและผู้รับการทดลอง (ครู) ภายในห้องประกอบด้วย เครื่องมือช็อกไฟฟ้า เป็นปุ่มไฟพร้อมสวิตช์กดปิด-เปิดเรียงเป็นแถวตามแนวนอน 30 ปุ่ม แต่ละปุ่มมีขั้วตรงต่อไฟฟ้าต่างกัน 15 โวลต์ เรียงจาก 15 โวลต์จนถึง 450 โวลต์ตามลำดับ พร้อมทั้ง

ป้ายบอกความแรงของไฟฟ้ากำกับไว้ด้วย (ดังรูป) ที่มุมซ้ายบนของเครื่องช็อคไฟฟ้าเขียนป้าย
 ช็อคระดับอ่อน (Slight Shock) ช็อคระดับกลาง (Moderate Shock) ช็อคระดับแรง (Strong Shock) ช็อคระดับแรงมาก (Very strong Shock)

กำกับไว้ว่า Shock Generator, type ZLB, Dyson Instrument Company, Waltham, Mass.
 Output 15 Volt-450 Volt. นอกจากนี้ที่เครื่องมือนี้ยังมีปุ่มไฟ 4 ปุ่ม

สำหรับรับคำตอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) เอ, บี, ซี, หรือ ดี
 จากห้องนักเรียนอีกห้องหนึ่งซึ่งอยู่ถัดไป ภายในห้องนักเรียนนี้มีเก้าอี้พร้อมด้วยสายรัดกันมิให้
 นักเรียนหนีขณะถูกช็อคด้วยไฟฟ้า มีขั้วไฟฟ้า (Electrode) ต่อจากเครื่องช็อคไฟฟ้าจาก
 ห้องครู พร้อมด้วยสวิทช์ไฟ 4 สวิทช์ สำหรับกลุ่มคำตอบ เอ, บี, ซี, หรือ ดี

สำหรับการบันทึกข้อมูล ทำโดยการบันทึกเทปและมองทางกระจกซึ่งเห็นผู้รับการทดลอง
 ฝ่ายเดียว (One-way mirror)

การทดลองเริ่มต้นโดยนายวิลเลียม ผู้ดำเนินการทดลองอธิบายให้ผู้รับการทดลองทั้งสอง
 (คนหนึ่งเป็นพหุมา) ทราบถึงจุดประสงค์ของการทดลองว่า "อันที่จริงเราทราบผลของการใช้
 การลงโทษ ซึ่งใช้ในการเรียนการสอนน้อยมาก เพราะว่ายังไม่มีการศึกษาที่มนุษย์ที่เป็นแบบ
 วิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง เราจึงไม่ทราบว่าต้องใช้การลงโทษมากน้อยเพียงใด และผู้ใหญ่จะ
 เรียนรู้ได้ตั้งแต่เป็นเด็กหรือเมื่อมีอายุมากขึ้นแล้ว ในการทดลองนี้ เรามีผู้ใหญ่หลายคนซึ่งมี
 อาชีพและอายุแตกต่างกันมาร่วมในการทดลอง ซึ่งผมใคร่ขออภัยให้คุณคนใดคนหนึ่งแสดงเป็นครู
 และอีกคนหนึ่งเป็นนักเรียนโดยอาจตกลงกันเองว่าใครจะทำหน้าที่อะไร" เพื่อความยุติธรรม
 และให้ดูสมจริง ผู้ดำเนินการทดลองถือไพ่ 2 ใบ ซึ่งมีคำว่า "ครู" ทั้ง 2 ใบใส่ลงไป

หมวก แล้วให้ผู้รับการทดลองทั้งสองจับ ผู้รับการทดลองจะเป็นครูเสมอ และหน้ามาเป็นนักเรียนทดลองการทดลอง เมื่อแบ่งหน้าที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ดำเนินการทดลองนำนักเรียนเข้าประจำที่ โดยให้นั่งบนเก้าอี้มีสายรัดคอนช็อกซ์ไว้ไฟฟ้า จะหาแปรงหนีบเพื่อถักการไหมวันเกิดจากกระแสไฟฟ้า พร้อมทั้งบอกผู้รับการทดลองทั้งสองคนว่า "แม้ว่าการช็อคครั้งนี้จะเจ็บปวดเพียงใดก็ไม่เป็นอันตรายแก่เนื้อเยื่อและชีวิต"

งานที่ได้กระทำ เป็นการสอนคำขวัญ โดยครูอ่านให้นักเรียนฟังจนครบ 10 คู่แล้วจึงขออนุญาตถามคำถามกับคำถามอีก 4 คำ ให้นักเรียนตอบภายใน 4 คำนี้ คำใดที่ตรงกับคำแรกที่อ่าน เช่น กลางคืน - กลางวัน, ท้องฟ้า, งาน, เก้าอี้ คำตอบคือ กลางวัน เป็นคน นักเรียนทอม โดยกศสวิตซ์คำตอบ ซึ่งใช้ปรอทที่ขุดไป เอ, บี, ซี, หรือ ดี บนเครื่องช็อคไฟฟ้าในห้องครู

เงื่อนไขในการทดลอง ผู้ดำเนินการทดลองสั่งให้ผู้รับการทดลอง (ครู) ลงโทษนักเรียนทุกครั้งทีตอบผิด เริ่มจาก 15 โวลต์และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยให้บอกแรงเคลื่อนไฟฟ้าที่จะช็อคก่อนทุกครั้ง เพื่อให้ครูทราบว่ากำลังทำโทษควมับแรงขนาดใด และเป็นการเตือนให้หน้ามาทราบถึงแรงเคลื่อนไฟฟ้าเพื่อแสดงบทบาทให้ตรงตามที่โค้ชชอมไว้ด้วย

คำขวัญที่เรียนมี 10 คู่ นักเรียนต้องตอบ 3 คู่แรกให้ถูก ส่วน 7 คู่หลังต้องตอบให้ผิด ผู้ดำเนินการทดลองจะบอกให้ผู้รับการทดลองถามกลับไปได้ด้วยมา 10 คู่ เรียงตามลำดับ จนกระทั่งนักเรียนตอบได้ถูกต้องหมด

เพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องมือช็อคไฟฟ้าสามารถช็อคได้จริงและเพื่อให้ทราบถึงความแรงของไฟฟ้าที่ช็อค ผู้รับการทดลองทุกคนจะถูกช็อคเป็นตัวอย่างด้วยแรงเคลื่อนไฟฟ้า 45 โวลต์ก่อนลงมือทำการทดลอง

ขณะทำการทดลอง ผู้ดำเนินการทดลองเป็นผู้กำกับกับการทดลองอยู่ตลอดเวลา โดยกระตุ้นให้ครูกศสวิตซ์ลงโทษทุกครั้งทีนักเรียนตอบผิด

เมื่อถึง 300 โวลต์ นักเรียนจะร้องแสดงความเจ็บปวด พร้อมกับหุบผ้าห่อ และหลังจาก 315 โวลต์ก็เงียบ ไม่ตอบคำถามอีกต่อไป เมื่อผู้รับการทดลองได้ยินเสียงนักเรียน และหยุดกศสวิตซ์ลงโทษเมื่อใด ผู้ดำเนินการทดลองจะกล่าวกระตุ้นให้ผู้รับการทดลองดำเนินการทดลองต่อไป เป็นมาตรฐานทุกครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 กรุณาทำการทดลองต่อไป

ถ้าผู้รับการทดลองไม่ทำต่อไป จะกล่าวต่อไปในครั้งที่ 2, 3, และ 4 ตามลำดับดังนี้

ครั้งที่ 2 การทดลองคือการให้ลูกค้าต่อไป

ครั้งที่ 3 ลูกค้าเป็นต้องทำต่อไป

ครั้งที่ 4 คุณไม่มีทางเลือกต้องทำต่อไป

ถ้าผู้รับการทดลอง (ครู) ยังไม่ยอมกดสวิตซ์ลงโทษอีกต่อไป ผู้ดำเนินการทดลองจะกลับไปกล่าวครั้งที่ 1 จนถึงครั้งที่ 4 อีก จนกระทั่งครูปฏิเสธอย่างแนบเนียนที่จะไม่กดสวิตซ์อีกต่อไป หรือกดสวิตซ์จนถึงปุ่มสุดท้าย คือ 450 โวลต์ จึงเลิกทำการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง มีการสัมภาษณ์ถึงความรู้สึกที่ได้มาร่วมในการทดลอง และหลังจากนั้นจะเอาความจริง ของการทดลองไปทราบว่า นักเรียนมีใ้ถูกเชื่อจริง เพื่อให้ผู้รับการทดลอง มีความสบายใจดับออกไป จากห้องทดลอง

✳ ผลการทดลองปรากฏว่า จากผู้รับการทดลอง 40 คน มี 65% ที่กดถึง 450 โวลต์ ส่วนอีก 35% หยุกกดที่ 300 โวลต์ 12.5%, ที่ 315 โวลต์ 10%, ที่ 330 โวลต์ 5% และที่ 345, 360 และ 375 โวลต์ อย่างละ 2.5% ในการศึกษาพฤติกรรม การเชื่อฟัง มิถุนแกรมให้คำจำกัดความว่า "ความเชื่อฟังคือการที่ผู้รับการทดลองกดสวิตซ์ลงโทษนักเรียนตามคำสั่งของผู้ดำเนินการทดลองถึง 450 โวลต์" ผลการทดลองครั้งนี้ ขัดกับสมมติฐานที่มีลแกรมตั้งไว้ โดยคาคาคนอเมริกันคงไม่เชื่อฟังมากเหมือนคนเยอรมัน และขัดกับกำหนดนายของนิลิตซ์ในปีที่ 4 จำนวน 14 คน ของมหาวิทยาลัยเยลที่ทำนายว่า ในจำนวนผู้รับการทดลอง 100 คน จะมีเพียง 1.2% เท่านั้นที่กดถึง 450 โวลต์

เมื่อถามถึงความรู้สึกของผู้รับการทดลอง หลังจากการทดลองเสร็จสิ้นและได้รายงานผลการทดลองให้ผู้รับการทดลองทราบแล้ว พบว่า 83.7% ก็ใจที่ไว้มาร่วมการทดลอง, 15.1% ไม่ก็ใจและไม่เสียใจ, 1.3% เสียใจที่มาร่วมการทดลอง, 4 ใน 5 ของผู้รับการทดลองคิดว่า การทดลองนี้ควรทำต่อไปและ 74% ตอบว่าได้เรียนรู้บางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับจิตใจและการกระทำของมนุษย์

จากผลการทดลองนี้ มิลแกรมพยายามค้น หาสาเหตุของการเชื่อฟังโดยคิดว่าอาจ เนื่องมาจากความเชื่อถือในชื่อเสียงของสถาบันที่ทำการทดลอง คือ มหาวิทยาลัยเยล จึงย้ายไป ทำการทดลองทำนองเดียวกันที่เมืองบริจพอร์ต (Bridgeport) ผลการทดลองยังปรากฏ ว่า คนอเมริกันมีความเชื่อฟังมาก แม้จะลดลงจากผลการทดลองที่มหาวิทยาลัยเยลก็ตาม (มีความ เชื่อฟังที่มหาวิทยาลัยเยล = 65% , ที่บริจพอร์ต = 48%) และจากผลการทดลองนี้เองทำให้ บุคคลทั่วไปที่ทราบผลการทดลองรวมทั้งตัวมิลแกรมเองก็ประหลาดใจไปตามๆกัน เพราะไม่คิดว่า คนอเมริกันจะมีความเชื่อฟังมากเช่นนี้ ได้มีผู้สนใจและวิจารณ์การทดลองของมิลแกรมอย่าง กว้างขวาง ดังเช่น

บอมรินท์³ (Baumrind) กล่าวโจมตีการทดลองของมิลแกรมว่ามีได้เป็น การศึกษาความเชื่อฟังอย่างสมบูรณ์เพราะทำในห้องปฏิบัติการและผู้ดำเนินการทดลองรับผิดชอบ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น ทำให้เป็นที่เชื่อถือว่าวางใจแก่ผู้รับการทดลองมาก จนถึงกับทิ้งมโนธรรม ตลอดจนความเป็นตัวของตัวเอง พร้อมทั้งจะเชื่อฟังผู้ดำเนินการทดลองโดยสิ้นเชิง

มิลแกรม⁴ ตอบโต้ว่า บอมรินท์มองคนละแง่กับเขา โดยที่บอมรินท์มองว่าผู้รับการ ทดลองพร้อม เสมอที่จะเชื่อฟังผู้ดำเนินการทดลองด้วยการละทิ้งซึ่งมโนธรรมและไม่เป็นตัวของตัว เองนี้ไม่จริง เพราะผู้รับการทดลองที่ทดลองถึง 450 โวลต์ นั้นมีความตึงเครียดไม่สบายใจตลอด การทดลอง สังเกตได้จากสีหน้าและคำพูดที่ต่อต้านคำสั่ง ของผู้ดำเนินการทดลอง ตลอดจนคำถาม ซึ่งแสดงความห่วงใยนักเรียน นอกจากนี้ยังมีที่ท้าวว่าจะหลุกหลิกสวิตซ์ลงโทษนักเรียนหลายครั้ง ทั้งนี้เป็นเพราะมีการขัดแย้งกันอย่างรุนแรงระหว่างความเชื่อฟังผู้ดำเนินการทดลองกับมโนธรรม ที่ไม่ยอมทำร้ายผู้อื่นให้ได้รับความเจ็บปวด และผู้รับการทดลองก็มีสิทธิที่จะเชื่อฟังหรือไม่เชื่อฟัง ผู้ดำเนินการทดลองได้กล่าว

3

Diana Baumrind, Some thoughts on ethics of research : After reading Milgram's "Behavioral Study of Obedience," American Psychologist, 19(1964), pp. 421-423.

4

Stanley Milgram, "Issues in the study of Obedience: A reply to Baumrind," American Psychologist, 19(1964), pp. 848-852.

จากข้อโต้แย้งของมิลแกรมคอมมริค ทำให้มีสิ่งน่ากึกต่อไปว่าในสภาพการทดลองของมิลแกรมนั้นผู้รับการทดลองยอมเกิดความขัดแย้งในใจ (conflict) คือความขัดแย้งระหว่างการตัดสินใจเลือกปฏิบัติตามคำสั่งของผู้กำเนินการทดลอง (ความเชื่อฟัง) กับความสำนึก (มโนธรรม) ที่จะไม่ทำอันตรายคนอื่น

✓ มิลแกรม⁵ จึงทำการทดลองต่อไป เพื่อศึกษานัดของความสำนึกที่จะไม่ทำอันตรายคนอื่น การทดลองมี 4 เงื่อนไข ดังนี้ (1) สภาพการตอบสนองในระยะไกล (Remote Feedback) นักเรียนกับครูอยู่คน ละห้อง ครูมองไม่เห็นและไม่ได้ยินเสียงนักเรียน จนกระทั่ง 300 โวลต์ จึงได้ยินเสียงนักเรียนทุบข้างฝาและหลังจาก 315 โวลต์ นักเรียนไม่ตอบคำถามอีกเลย (สภาพนี้ทำให้เกิดความรู้สึกสำนึกน้อยที่สุด) (2) สภาพการตอบสนองด้วยเสียง (Voice Feedback) คล้ายเงื่อนไขแรก ต่างกันตรงที่ได้ยินเสียงนักเรียนร้องแสดงความเจ็บปวดทุกครั้ง (3) สภาพการตอบสนองในระยะใกล้ (Proximity) คล้ายเงื่อนไขที่ 2 ต่างกันตรงที่ครูและนักเรียนอยู่ห้องเดียวกัน ห่างกัน 1 ฟุตครึ่ง (ครูมองเห็นและได้ยินเสียง) (4) สภาพการตอบสนองโดยสัมผัสสอ่างใกล้ชิด (Touch-Proximity) ครูและนักเรียนอยู่ห้องเดียวกัน นั่งติดกัน นักเรียนถูกช็อกโดยวางมือลงบนขั้วไฟฟ้า หลังจาก 150 โวลต์ นักเรียนไม่ยอมวางมือลงบนขั้วไฟฟ้า ครูต้องเป็นคนยกมือนักเรียนให้ถูกช็อก (สภาพนี้เรารู้สึกสำนึกมากที่สุด) การทดลองแต่ละเงื่อนไขใช้ผู้รับการทดลอง 40 คน ผลการทดลองปรากฏว่า เปอร์เซ็นต์ของความไม่เชื่อฟังเพิ่มขึ้นจากเงื่อนไขที่ 1 ถึงเงื่อนไขที่ 4 ตามลำดับดังนี้

เงื่อนไข	เปอร์เซ็นต์ของผู้รับการทดลองที่ไม่ยอมทำตามคำสั่ง
1	34%
2	37.5%
3	60%
4	70%

5 Stanley Milgram, "Some Conditions of Obedience and Disobedience to Authority," Human Relations, 18(1965), pp. 277-279.

จากผลการทดลองสรุปได้ว่า ยิ่งนักเรียนอยู่ในกลุ่มที่ผู้รับการทดลองมากเท่าใด ความเชื่อใจจะน้อยลงเท่านั้น นั่นคือ ความสำนึกที่จะไม่ทำอันตรายคนอื่นยิ่งมากขึ้น

✓ สำหรับการทดลองเพื่อศึกษาว่าผู้รับการทดลอง เลือกทำตามคำสั่งมากน้อยเพียงใด โดยการเริ่มอำนาจคำสั่ง แบ่งการทดลองเป็น 3 เงื่อนไขดังนี้ (1) ผู้ดำเนินการทดลองนั่งห่างจากผู้รับการทดลองเพียง 2-3 ฟุต (2) ผู้ดำเนินการทดลองพบกับผู้รับการทดลองครั้งแรก เพื่ออธิบายกระบวนการทดลอง แล้วออกจากห้องไป ใจคำสั่งทางทะเลคอม (3) ผู้รับการทดลองไม่เคยเห็นหน้าผู้ดำเนินการทดลองเลย ยิ่งคำสั่งจากเสียงบันทึกเทป ผลการทดลองปรากฏว่าการเชื่อใจลดลงมาก การเชื่อใจในเงื่อนไขที่ 1 มากกว่าในเงื่อนไขที่ 2 ถึง 3 เท่าตัว กล่าวคือในเงื่อนไขที่ 1 เชื่อฟังถึง 65% แต่ในเงื่อนไขที่ 2 เชื่อฟังเพียง 22.5% และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเงื่อนไขที่ 3 การเชื่อใจลดลงมาก ผลการทดลองนี้แสดงให้เห็นว่า ในการออกคำสั่งนั้น ถ้าคำสั่งไม่อยู่ในที่นั้นแล้วอำนาจของคำสั่งจะลดน้อยลง และทำให้อำนาจความสำนึกที่จะไม่ทำอันตรายคนอื่นมีมากขึ้น ⁶

นอกจากนี้ เราอาจมองเห็นในแง่แรงผลักดันทางสังคม (Social Pressure) กล่าวคือ มีแรงผลักดันจากสองทาง ทางหนึ่งคือแรงผลักดันจากผู้ดำเนินการทดลองที่ออกคำสั่งให้ลองโทษนักเรียน อีกทางหนึ่งคือแรงผลักดันจากนักเรียนที่ต่อต้านอำนาจคำสั่งของผู้ดำเนินการทดลอง โดยร้องบอกให้หยุดโทษ ⁷

คอยท์และเจอร์การ์ด⁸ (Deutsch and Gerard) ได้ศึกษาการทำตามคนอื่นอันเนื่องมาจากแรงผลักดันทางสังคม ซึ่งอาจเกิดจากอิทธิพลจากการกระทำต่างๆ ในสังคม (Informational Social Influence) หรืออิทธิพลจากกฎเกณฑ์ของสังคม

⁶ Ibid., pp. 279-280

⁷ Ibid., p.274.

⁸ M. Deutsch and H.B. Gerard, "A Study of Normative and Informational Social Influences Upon Individual Judgment," Journal of Abnormal and Social Psychology , 51(1955), pp. 629-636.

(Normative Social Influence) ได้แสดงให้เห็นความแตกต่างของอิทธิพลของ 2 สิ่งนี้ว่าอิทธิพลจากการกระทำต่างๆในสังคม ก่อการที่คนตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไป โดยดู จากคนอื่น ซึ่งบางทีอาจจะไม่ถูก ส่วนอิทธิพลจากกฎเกณฑ์ของสังคม คือการกระทำตามคนอื่นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งบางครั้งตนเองไม่เห็นด้วย จากการทดลองของมิลแกรม เมื่อปี ค.ศ. 1964 เกรช (Krech) และคณะ⁹ กล่าวว่าเป็นการทำตามคนอื่น โดยเป็นไปตามหลักของอิทธิพลจากกฎเกณฑ์ของสังคม การทดลองของมิลแกรมแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองประกอบด้วย 3 คน (2 คนเป็นหน้าม้าทำตามคำสั่งของผู้กำกับการทดลอง) กลุ่มควบคุมมี 1 คน ผลการทดลองพบว่า ผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลอง ทำตามคำสั่งมากกว่าในกลุ่มควบคุม แสดงว่าหน้าม้ามีอิทธิพลต่อการทดลอง อันสะท้อนให้เห็นว่าผู้รับการทดลองทำตามคำสั่งเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนอื่น

× ต่อมาในปี ค.ศ. 1965 มิลแกรม¹⁰ ได้ศึกษาแรงผลักดันทางสังคมเพิ่มเติมอีก โดยแบ่งการทดลองเป็น 3 เงื่อนไข ดังนี้ (1) ผู้รับการทดลองรับคำสั่งจากผู้กำกับการทดลองให้ลงโทษนักเรียนโดยการช็อกด้วยไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (2) มีครู 3 คน 2 คนเป็นหน้าม้า หน้าม้าคนที่ 1 เป็นคนอ่านคำถาม หน้าม้าคนที่ 2 เป็นคนบอกคำตอบจากนักเรียนถูกหรือผิด ส่วนผู้รับการทดลองเป็นคนกดสวิทช์ลงโทษนักเรียนทุกครั้งที่ตอบผิด เมื่อถึง 150 โวลต์ หน้าม้าคนที่ 1 ปฏิเสธไม่ร่วมมือในการทดลอง โดยลุกขึ้นไปนั่งที่อื่น แต่ยังคงอยู่ในห้องทดลองนั้น ผู้รับการทดลองจึงมีหน้าที่เพิ่มอีกอย่างหนึ่ง คือ อ่านคำถามด้วย ต่อมาเมื่อถึง 210 โวลต์ หน้าม้าคนที่ 2 ปฏิเสธไม่ร่วมมือในการทดลอง โดยลุกไปนั่งที่อื่น แต่ยังคงอยู่ในห้องทดลองเช่นเดียวกัน จึงเหลือผู้รับการทดลองปฏิบัติหน้าที่อยู่คนเดียว โดยมีเพื่อนสองคนที่ปฏิเสธไม่ยอมร่วมทำการทดลองนั่งดู

9

David Krech, Richard S. Crutchfield and Norman Livson, Elements of Psychology, (2nd ed., New York : Alfred A. Knopf, Inc., 1969), pp.832-834.

10

Stanley Milgram, "Liberating effects of group pressure," Journal of Personality and Social Psychology, 1(1965), pp. 127-134.

อยู่ควย (3) คล้ายเงื่อนไขที่ 2 ต่างกันตรงที่หน้ามา. 2 คนเชื่อฟังคำสั่งของผู้ดำเนินการทดลองทุกอย่างและแสดงความไม่เห็นควย เมื่อผู้รับการทดลองเลิกการทดลอง แต่ละเงื่อนไขให้ผู้รับการทดลอง 40 คน ผลการทดลองปรากฏว่า เงื่อนไขที่ 1, 2, และ 3 มีผู้กดถึง 450 โวลต์ (เชื่อฟัง) เป็นจำนวน 65%, 10% และ 72.5% ตามลำดับ จากผลการทดลองนี้สนับสนุนผลการทดลองเมื่อปี ค.ศ. 1964 นั่นคือ บุคคลทำตามคนอื่นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับแก่สังคมนั้นๆ

ในปี ค.ศ. 1971 คิลแฮมและมันน์¹¹ (Kilham and Mann) ได้ทำการทดลองซ้ำการทดลองของมิลแกรม เพื่อทดสอบสมมติฐานว่า คนที่รับคำสั่งโดยตรงจากผู้ดำเนินการทดลอง มีความเชื่อฟังมากกว่าผู้รับคำสั่งทางอ้อมจากผู้ดำเนินการทดลอง คือรับคำสั่งจากผู้อื่นอีกทอดหนึ่ง เขาทำการทดลองกับนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยซิดนีย์ (Sydney University) ที่เรียนวิชาจิตวิทยา เป็นเพศชาย 63 คน เพศหญิง 62 คน มีอายุตั้งแต่ 18-32 ปี อายุโดยเฉลี่ย 19 ปี ผู้ดำเนินการทดลองคือคิลแฮม ส่วนหน้ามา 2 คน เป็นนิสิตปริญญาตรีวิชาเอกจิตวิทยา การทดลองแตกต่างจากของมิลแกรมคือใช้ไฟฟ้าช็อคเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับการทดลองถึง 60 โวลต์ (ของมิลแกรมเพียง 45 โวลต์) การทดลองมี 3 เงื่อนไข ดังนี้ (1) สภาพรับคำสั่ง (Transmitter Condition) ผู้รับการทดลองเป็นผู้รับคำสั่ง (Transmitter) ทำหน้าที่อ่าน ถาม คำคุยโยง รับคำตอบจากนักเรียนและรับคำสั่งจากผู้ดำเนินการทดลองไปยังผู้ลงโทษ (Executant) คือหน้ามา ใจลงโทษโดยการช็อคนักเรียน (2) สภาพลงโทษ (Executant Condition) ผู้รับการทดลองเป็นผู้ลงโทษ ทำหน้าที่ลงโทษนักเรียน โดยการรับคำสั่งจากผู้ดำเนินการทดลองทางอ้อม คือรับคำสั่งจากผู้รับคำสั่ง (หน้ามา) อีกทอดหนึ่ง (3) กลุ่มควบคุม ผู้รับการทดลองอาจเป็นผู้รับคำสั่งหรือผู้ลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเขามีสิทธิที่จะเลือกกดสวิทช์ช็อคที่แรงเคลื่อนไฟฟ้าระดับใดก็ได้ ในการทดลองนี้ ยังมีการศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศควย โดยการเปรียบเทียบระหว่างการทดลองที่ใช้เพศชายล้วน กับการทดลองที่ใช้เพศหญิงล้วน ผลการทดลองปรากฏว่า ผู้รับการทดลองในเงื่อนไขที่ 1 มีความเชื่อฟังมากกว่าในเงื่อนไข

ไซท์ 2 เพศหญิงมีความเชื่อฟังน้อยกว่าเพศชาย เพศและเงื่อนไขการทดลองมีผลต่อความเชื่อฟัง และผู้รับการทดลองในเงื่อนไขไซท์ 1 และที่ 2 มีความเชื่อฟังมากกว่าในเงื่อนไขไซท์ 3 จากผลการทดลอง แสดงให้เห็นว่า การรับคำสั่งจากผู้ออกคำสั่งโดยตรงทำให้มีความเชื่อฟังมากกว่าการรับคำสั่งทางอ้อม และเมื่อนำผลการทดลองนี้ (ในเงื่อนไขไซท์ 2) ซึ่งเป็นการรับคำสั่งทางอ้อม ไปเปรียบเทียบกับผลการทดลองของมิลแกรมซึ่งเป็นการรับคำสั่งโดยตรง พบว่า คนอเมริกันมีความเชื่อฟังมากกว่า กล่าวคือ คนอเมริกันมีความเชื่อฟังถึง 65% แต่คนออสเตรเลียเลยมีความเชื่อฟังเพียง 40% จากข้อแตกต่างนี้ คิดแถมกล่าวว่า เป็นเพราะคนอเมริกันเมื่อสิบปีก่อนกับคนออสเตรเลียในปี ค.ศ. 1971 มีความแตกต่างกันในด้านสังคม วัฒนธรรม และความรู้สึกในการต่อต้านการเกิดสงคราม และอาจเนื่องจากผู้รับการทดลองครั้งนี้อายุน้อยกว่าผู้รับการทดลองของมิลแกรมด้วย

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อฟังของบุคคลหนึ่งที่มีต่ออำนาจคำสั่งของอีกบุคคลหนึ่ง ในการทำลายบุคคลที่สาม ซึ่งสรุปได้ว่า บุคคลจะมีความเชื่อฟัง คือปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ อาจะเกิดจาก (1) ตนไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำนั้น (2) ความสำนึกในการทำลายผู้อื่นน้อยกว่าการเลือกทำตามคำสั่ง (3) แรงผลักดันทางสังคมในการต้องการเป็นที่ยอมรับของคนอื่น (4) รับคำสั่งจากผู้ออกคำสั่งโดยตรง เมื่อพิจารณาจากเหตุผลเหล่านี้ จะเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ซึ่งได้แก่แบบแผนของการดำรงชีวิตทัศนคติ ค่านิยม ที่มีการอบรมสั่งสอนสืบต่อกันมา ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นวัฒนธรรมนั่นเอง ดังที่กาเยและไฟลซ์แมน¹² (Gagné and Fleishman) ได้ให้คำจำกัดความขอ วัฒนธรรมว่า คือผลรวมของแบบแผนของพฤติกรรม ทัศนคติ และค่านิยม ซึ่งมีการอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดสืบต่อกันมา โดยสมาชิกของสังคมนั้นๆ นอกจากนี้เขายังให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า วัฒนธรรมแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันตามสภาพการณ์ที่เหมาะสม และสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมที่แตกต่างกันของบุคคลในแต่ละสังคมได้ จากข้อคิดเห็นนี้เอง ผู้วิจัยจึงมีความเชื่อว่า วัฒนธรรมอเมริกันและวัฒนธรรมไทย

12

Robert M. Gagné and Edwin A. Fleishman, "Psychology and Human Performance," An Introduction to Psychology, (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1959), p.294.

แตกต่างกัน กล่าวคือวัฒนธรรมอเมริกันมีการอบรมสั่งสอนให้บุคคลรู้จักช่วยตนเอง ให้สิทธิเสรีภาพ ในการตัดสินใจ และสามารถโต้แย้งในเชิงความคิดและเชิงปฏิบัติ แม้ว่าผู้ที่เขาโต้แย้งมีอาวุโสกว่าหรือมีอำนาจมากกว่า สำหรับวัฒนธรรมไทย มีการอบรมสั่งสอนมาตั้งแต่เด็กว่าต้องเคารพ เชื่อฟังผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสกว่า ดังเห็นได้จากหนังสือแบบเรียนต่างๆ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาเป็นต้นมา ได้มีการสอดแทรกการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับความเคารพเชื่อฟังไว้เสมอ ดังเช่น

ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1 ตอนต้น สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ¹³ ได้กล่าวถึงความเคารพเชื่อฟังไว้ว่า "ดูรักพ่อแม่ พ่อแม่ท่านรักลูกมาก ระวังดูแลลูกทุกวันคืน ถ้าดูรักและนับถือพ่อแม่ มีคือคึงต่อพ่อแม่ จึงจะได้อี้อารักและนับถือท่าน..."

ในหนังสือแบบสอนอ่านสังคมศึกษา สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของนายสมาน แสงมณี และนางเบญจา แสงมณี¹⁴ (กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน ได้ ตรงตามหลักสูตร ประโยคประชาศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503) ได้กล่าวถึงความเชื่อฟังไว้เป็นคำสั่งสอนของพ่อต่อลูก ความว่า "เด็กก็ต้องเคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่คือคึง เพราะผู้ใหญ่ย่อมรู้ดีกว่า"

ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย แบบเรียนเร็วใหม่ตอนกลาง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ¹⁵ ได้กล่าวถึงความเคารพเชื่อฟังไว้ โดยกล่าวถึงนายอยู่ อยู่ยืน ว่าเป็นคนดี เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน คำสอนของแกล้งแต่คีมืออยู่มากมาย เช่น จงเป็นคนวางาย สอนนาย เชื่อถอยฟังคำของพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย โดยนับถือและบูชา เป็นต้น

¹³ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, แบบเรียนภาษาไทย : แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1 ตอนต้น สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517), หน้า 31.

¹⁴ สมาน และ เบญจา แสงมณี, แบบสอนอ่านสังคมศึกษาสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า 12.

¹⁵ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, แบบเรียนภาษาไทย : แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม 1 ตอนกลาง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2495), หน้า 13-15.

ในหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ¹⁶ ได้กล่าวถึงความเคารพเชื่อฟังไว้ในท้ายบทที่ 1 เกี่ยวกับการปฏิบัติตน ของนักเรียน มีใจความตอนหนึ่งว่า "... ครูอาจารย์มีบุญคุณแก่นักเรียนเป็นอันมาก นักเรียนจึง ต้องเคารพ และเชื่อฟัง ไม่เล่นกัน ครูแนะนำก็ควรก็ปฏิบัติตาม ไปพบปะครูอาจารย์ที่ใด ก็ทำการเคารพและทักทาย นอกจากครูอาจารย์แล้ว นักเรียนควรที่จะเชื่อฟังหัวหน้านักเรียน อาจารย์ เป็นหัวหน้าชั้น หัวหน้ากีฬา หัวหน้ากระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะในชั้นเรียน ในโรงเรียนแม้นักเรียนมากด้วยกัน จะต้องอยู่ด้วยกัน หรือทำงานด้วยความเป็นระเบียบจึงจะงามและ กิจการจะไต่สำเร็จไปด้วยดี"

จากตัวอย่างเหล่านี้ พอจะอนุมาน ได้ว่า การปลูกฝังความคิดเกี่ยวกับความเคารพเชื่อ ฟังผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสกว่า นั้นมีมาเป็นเวลานานแล้ว เริ่มตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นมา ทำให้ผู้วิจัยเชื่อ ว่า คนไทยส่วนใหญ่ย่อมมีความเคารพเชื่อฟังมากพอสมควร แม้ว่าต่อมาได้มีผู้ทำการวิจัย พบว่า ความเชื่อฟังมีแนวโน้มลดต่ำลงก็ตาม คือในปี พ.ศ. 2515 สุวัทนา เอี่ยมอรพรรณ¹⁷ ได้ศึกษา ถึงการเปลี่ยนแปลงค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสในสังคมไทยว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นหรือต่ำลง การวัด ค่านิยมอาวุโสใช้การสัมภาษณ์ชนิดมีแบบแผนซึ่งสร้างขึ้นเอง มีเนื้อหาครอบคลุมลักษณะความมีอาวุโส 8 ประการ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ชาติสกุล ประสบการณ์ อิทธิพล คุณวุฒิ วัยฐานะ และ อุปการคุณ ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 360 คน จากบุคคล 3 อาชีพ คือ ข้าราชการ นักวิชาการ และ นักธุรกิจ ในแต่ละอาชีพ แบ่งเป็น 3 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 อายุเฉลี่ย 60 ปี รุ่นที่ 2 อายุเฉลี่ย 40 ปี และรุ่นที่ 3 อายุเฉลี่ย 20 ปี ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงเวลาที่ผ่านมาสวมชั่วนี้ ค่านิยมเกี่ยวกับความมี อาวุโสในสังคมไทยมีแนวโน้มลดต่ำลง

16

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, แบบเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2516), หน้า 4 .

17

สุวัทนา เอี่ยมอรพรรณ, "การเปลี่ยนแปลงค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสในสังคมไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

จากตัวอย่างของความเชื่อฟัง ที่ได้จากหนังสือแบบเรียนต่างๆและจากผลการวิจัยนี้เอง ทำให้ผู้วิจัยมีความสงสัยและใคร่ที่จะศึกษาว่า ในสังคมไทยมีจุ่มัน คนไทยมีความเชื่อฟังเป็นอย่างไร และจากการได้ศึกษาการทดลองของมิลแกรม (1963) ชวนให้เกิดความสงสัยยิ่งขึ้นว่า แม้แต่คนอเมริกันยังมีความเชื่อฟังมากถึง 65% แล้ว คนไทยจึงเชื่อว่ามี ความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่มาตั้งแต่เด็กยิ่งเสียกว่าคนอเมริกัน จะมีความเชื่อฟังมากถึงเพียงไหน แม้ว่าความเชื่อฟังจะลดลงก็ตาม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยครั้งนี้ขึ้นมา โดยทำการทดลองซ้ำการทดลองของมิลแกรม (1963) เพื่อศึกษาว่าถ้าคนไทยอยู่ในสภาพการทดลองที่คล้ายคลึงกับสภาพการณ์ทดลองของมิลแกรมบ้าง จะมีการตัดสินใจในการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ(ความเชื่อฟัง) เป็นอย่างไร แตกต่างจากคนอเมริกันหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ แบริร์ (Barry) และคณะ¹⁸ ได้ศึกษาพบว่า มีความแตกต่างระหว่างเพศเกี่ยวกับทัศนคติของความเชื่อฟังใน 69 วัฒนธรรม โดยเพศหญิงมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับความเชื่อฟัง 35% ส่วนเพศชายมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับความเชื่อฟังเพียง 3% และจากการศึกษาความเชื่อฟังของคิลแฮมและมันน์¹⁹ พบว่ามีความแตกต่างระหว่างเพศด้วย อนึ่ง ในวัฒนธรรมไทย เพศหญิงได้ชื่อว่าเป็นเพศที่อ่อนแอ มักถูกกำหนดให้เป็นช่างเท้าหลัง ดังนั้น น่าจะมีความเชื่อฟังแตกต่างจากเพศชาย ซึ่งถูกยกย่องให้เป็นช่างเท้าหน้า จากเหตุผลเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศในการทดลองครั้งนี้ด้วย และเนื่องจากการศึกษาเรื่องความเชื่อฟังของแบริร์และคณะ²⁰ และของสุวัทนา เอี่ยมอรพรรณ²¹ เป็นเพียงการศึกษาจาก

¹⁸Herbert Barry III ,Margaret K. Bacon and Irvia L. Child," A Cross-Cultural Survey of Some Sex Differences in Socialization," Journal of Abnormal and Social Psychology,55(1957) , pp. 327-332 .

¹⁹ Kilham and Mann, op. cit.,p.699.

²⁰ Barry, Bacon and Child, loc. cit.

²¹ สุวัทนา เอี่ยมอรพรรณ, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

ความคิดเห็นในแง่ทัศนคติหรือค่านิยมเท่านั้น แต่การศึกษาความเชื่อฟังครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยการจัดให้ผู้รับการทดลองประสบกับสถานการณ์ทดลองจริงๆ ส่วนหนึ่ง และอีก ส่วนหนึ่งได้ศึกษา โดยการออกแบบสอบถามให้บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งทำนายผลการทดลอง ตลอดจนแสดงความคิดเห็น คล้ายคลึงกับการศึกษาของแบร์รีและคณะ และสุวัทนา เอี่ยมอรพรรณ กังกล่าว เพื่อเปรียบเทียบ ว่าผลที่ได้จากห้องทดลองและผลที่ได้จากการทำนายจะแตกต่างกันหรือไม่ในการตัดสินใจปฏิบัติ ตามคำสั่งลงโทษ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจของบุคคลในการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ
2. เพื่อศึกษาว่าเพศ มีผลต่อการตัดสินใจของบุคคลหรือไม่
3. เพื่อนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบการตัดสินใจระหว่างคนอเมริกันของมิสกีกริม (1963) กับคนไทย ว่ามีผลแตกต่างกันหรือไม่ในการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ เช่นเดียวกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้จากการทดลองและผลที่ได้จากการทำนายว่าแตกต่างกันหรือไม่ในการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลในการลงโทษโดยการช้อน ถ้วยไฟฟ้าตามคำสั่งของผู้ดำเนินการทดลอง ก่อนนักเรียนซึ่งอยู่ในห้องปฏิบัติการเท่านั้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. เนื่องจากผู้วิจัยเชื่อว่า คนไทยส่วนใหญ่มีความเคารพ เชื่อฟังผู้มีอาวุโสกว่า จึงตั้งสมมติฐานว่า จำนวนผู้รับการทดลองที่ตัดสินใจปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษถึงขั้นสุดท้าย มีมากกว่าผู้รับการทดลองที่ตัดสินใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษถึงขั้นสุดท้าย
2. จำนวนเพศหญิงที่ตัดสินใจปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษถึงขั้นสุดท้ายมีมากกว่า ชาย

3. คนไทยมีการตัดสินใจปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษถึงขั้นสุดท้ายมากกว่าคนอเมริกัน

4. เนื่องจากนิสิตปริญญาตรี วิชาเอกจิตวิทยาชั้นปีที่ 4 จำนวน 14 คน จากมหาวิทยาลัยเขต สหรัฐอเมริกา ทำนายว่ามีคนลักคดียัง 450 โวลต์ เพียง 1.2%²² และ จิตแพทย์ชาวอเมริกัน จำนวน 40 คน ก็ทำนายว่า มีคนลักคดียัง 450 โวลต์ เพียง 0.125%²³ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า คนไทยส่วนใหญ่ซึ่งมีความเมตตา กรุณา ก็ไม่คาดคิดว่าจะมีคนลักคดียัง 450 โวลต์ จึงตั้งสมมติฐานว่า จำนวนผู้ที่ตัดสินใจปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษถึงขั้นสุดท้ายที่ได้จากการทดลองมากกว่าที่ได้จากการทำนายของกลุ่มทำนาย

คำจำกัดความเฉพาะของการวิจัยนี้

การตัดสินใจของบุคคล คือการที่บุคคลแสดงออก โดยการปฏิบัติตามคำสั่ง หรือ ต่อต้าน อย่างใดอย่างหนึ่งต่อคำสั่งลงโทษ

การปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ คือ การที่บุคคลหนึ่งทำการลงโทษอีกบุคคลหนึ่งตามคำสั่งลงโทษ โดยการช็อคด้วยไฟฟ้า

การปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษถึงขั้นสุดท้าย คือ การที่บุคคลหนึ่งทำการลงโทษอีกบุคคลหนึ่งตามคำสั่งลงโทษ โดยการช็อคด้วยไฟฟ้าจนถึง 450 โวลต์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

22

Milgram (1963), op.cit., p. 378.

23

(1965), op.cit., p. 280.